

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (4)

Datum
2025-04-24

Diarienummer
767-2025

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss över Jordbruksverkets rapport Reglering av veterinärpersonal m.m. vid höjd beredskap, LI2024/01748.

Länsstyrelsen Västerbotten lämnar följande yttrande:

Länsstyrelsen välkomnar en reformering av regelverken och tillstyrker förslaget om att upphäva krigsveterinärförordningen (1981:648), under förutsättning att behövliga regleringar och definitioner i stället inkorporeras i andra rättsakter.

Ansvar för regional ledning

Förslaget att länsstyrelserna ska ansvara för ledning av området i händelse av behov tillstyrks, men länsstyrelsen vill betona vikten av tydlighet gällande myndigheternas roller. Konkretiseringar är nödvändiga för ett effektivt arbete både inför och vid höjd beredskap. Detta är även en förutsättning för att veterinärpersonal i klinisk verksamhet/livsmedelskontroll ska veta vad som förväntas av dem.

Att leda och fördela veterinär personal i ett län kräver veterinär kompetens vid länsstyrelserna för att alla aspekter av djurskydd, smittskydd och säkra livsmedel ska omhändertas. Även om begreppet "krigstjänsteveterinär" utgår bör länsveterinärfunktionen finnas utpekad som sakkunnig kompetens i en beredskapsplan för den veterinära verksamheten i ett län

Med detta följer att resurser för beredskapsarbetet avseende planering av området, samt för planering och genomförande av utbildning och övning, behöver tillföras länsstyrelserna.

Lägesbild

Aktörer som behöver bidra till framtagande av lägesbild i höjd beredskap behöver i förväg känna till vad som förväntas och vilka rutiner som ska användas. Det kan dock antas att villigheten att bidra med information starkt kan kopplas till exempelvis tilldelning av material och personal i en eventuell bristsituation. Därför bedömer Länsstyrelsen att den information som länsstyrelserna behöver kommer att lämnas av näringsidkarna med stöd av de redan nu gällande bestämmelserna. Lägesbild avseende veterinära frågor och livsmedelsberedskap behöver falla in i samma rapporteringssystem och rytm som länsstyrelsernas övriga ansvarsområden.

Behov av helhetssyn

Länsstyrelsen konstaterar att rapporten saknar helhetssyn avseende behovet av veterinär kompetens i hela beredskapssektorn livsmedelsförsörjning och dricksvattens olika delar och inte heller utgår från *one health*-perspektivet. Behovet av veterinär kompetens vid länsstyrelserna (kontroll/tillsyn i hela livsmedelskedjan, antibiotikaresistens, djurhälsa m m) är uppenbar, både i planeringsfas och vid höjd beredskap. Rapportens fokus på att reglera och säkerställa totalförsvarsviktig djursjukvård, leder till att behov inom övrig totalförsvarsviktig veterinärverksamhet inte uppmärksammas tillräckligt, trots att detta är tydligt sammankopplat med det kliniska arbetet och livsmedelsförsörjningen som helhet.

Plikt och skyldighet eller avtal?

Länsstyrelsen delar inte bedömningen att personalförsörjningen inom veterinärverksamhet under höjd beredskap kan tillgodoses med tjänsteplikt. Majoriteten av veterinärpersonal på respektive myndighet, Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Länsstyrelser m.fl är redan krigsplacerade, vilket komplicerar eventuella förflyttningar av personal i händelse av behov. Allmän tjänsteplikt är i grunden tänkt för att resurssätta okvalificerade arbetsuppgifter och lämpar sig inte för att på ett planerat sätt kunna säkerställa rätt kompetens till totalförsvarsviktiga veterinärverksamheter.

Länsstyrelsen delar inte bedömningen att tillgången på djursjukvård ska lösas genom avtal. Länsstyrelsen förordar en lösning med

skyldighet i lag eller förordning för vissa tydligt definierade verksamheter (t ex privata veterinärverksamheter) att fortsätta bedriva verksamhet vid höjd beredskap framför ett system med avtalsskrivning med totalförsvarsviktiga verksamhetsutövare. Jordbruksverkets ambition att teckna avtal med privata aktörer för djursjukvård under beredskapstid har inte varit framgångsrikt. På grund av detta är Länsstyrelsens farhåga att avtal inte är en framkomlig väg.

Utbildning och övning av kliniskt verksamma veterinärer är av yttersta vikt för att tillse de veterinärer som idag inte har tillräcklig reell kompetens att tillhandahålla vård och förebyggande insatser till livsmedelsproducerande djur och/eller köttkontroll, kan utföra detta arbete vid behov. Den veterinära personalen behöver utbildas så att tillräckliga kunskaper finns om katastrofmedicin och regelsystem som kan komma att gälla vid höjd beredskap. Detta kan vara betydligt svårare att åstadkomma utan regleringar förknippat med civilplikt.

En problematik som dock behöver analyseras ytterligare är att många av de i länet verksamma veterinärer har tillfälliga anställningar eller jobbar på s k *temporary provisions* d v s har legitimation från annat land. Om dessa personers tjänstgöring skulle kunna hanteras med något av alternativen av plikt eller om de alls inte finns tillgängliga i händelse av behov, beskrivs inte tydligt i rapporten.

Sammantaget framstår dock civilplikt, med behövliga tillägg och förtydliganden, ett tydligare och mer förutsägbart alternativ.

Personalförsörjning

Länsstyrelsen delar inte rapportens slutsats att det finns tillräckliga resurser inom Distriktsveterinärorganisationen för att täcka behovet av veterinär personal. I Västerbotten saknas sedan en längre tid personal för att hålla en fullständig beredskap för livsmedelsproducerande djur, men även på dagtid finns stora brister i personaltillgång. Vissa distrikt är helt obemannade, både på dagtid och under kvällar och helger. Liknande förhållanden råder i angränsande län, och länsgränsöverskridande lösningar, med ännu större avstånd som följd, har redan under normala säkerhets- och krisnivåförhållanden, blivit nödvändiga för att ens hjälpligt kunna tillhandha djursjukvård f f a i inlandet delar av dygnet. Det finns därför risk för att det kan komma att råda ett än större personalunderskott vid höjd beredskap.

Rapporten avfärdar djurslaget häst som livsmedelsproducerande resurs. Länsstyrelsen instämmer inte i den bedömningen, och anser att hästar mycket väl skulle kunna utgöra en stor resurs vid höjd beredskap (t ex vid drivmedelsbrist eller vid höga kostnader för drivmedel). Hästar skulle återigen kunna fungera som dragdjur i jord- och skogsbruk eller som transportmedel. Därför föreslår länsstyrelsen att även djurslaget häst ska ingå i den grupp av djur som Distriktsveterinärerna ska tillhandahålla vård för, och inte avfärdas som sällskapsdjur med avsaknad av betydelse för livsmedelsförsörjningen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av biträdande enhetschef Fredrik Nilsson med länsveterinär Annelie Grip Hansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsveterinär Karin Sandbäck medverkat.